



**P M FÖR ARRANGÖRER**  
**av orienteringstävlingar på Gotland**  
**Avser samråd och tillstånd**  
**med/från myndigheter**  
**vid orienteringsarrangemang**

GÄLLANDE FRÅN OCH MED ÅR 2024

UTGIVARE: GOTLANDS OF

Detta PM finns på GOF:s hemsida – tävlingsverksamhet  
**Senaste ändringsdatum 2024-02-28**

Orienteringsklubbarna på Gotland ansvarar för delgivning av detta  
PM till tävlingsledaren i egna arrangemang



Länsstyrelsen  
GOTLANDS LÄN



**Polisen**



## PM för samråd och tillstånd med/från myndigheter vid orienteringsarrangemang

### Innehåll

- Inledning och bakgrund
- Samråd länsstyrelsen
- Tävlingsregler och anvisningar
- Dispens för terrängkörningslagen
- Dispens för naturresevartens föreskrifter
- Dispens för tillfällig hastighetsbegränsning
- Tillstånd från polisen för arrangemang på allmänplats
- Så här genomför orientering på Gotland, samråd, dispenser och tillstånd.

Utdrag SOFT hemsida: [Markfrågor - Orienteringsförbundet](#)

## Orienteraren - en gäst i naturen

Vi orienterare är gäster i naturen. Skogen är vår idrottsplats, men den är också en levande miljö för växter och djur där vi måste visa varsamhet och hänsyn. Vi är också gäster hos den som äger markerna, och därför är det självklart att vi ska ta hänsyn till markägarnas intressen.

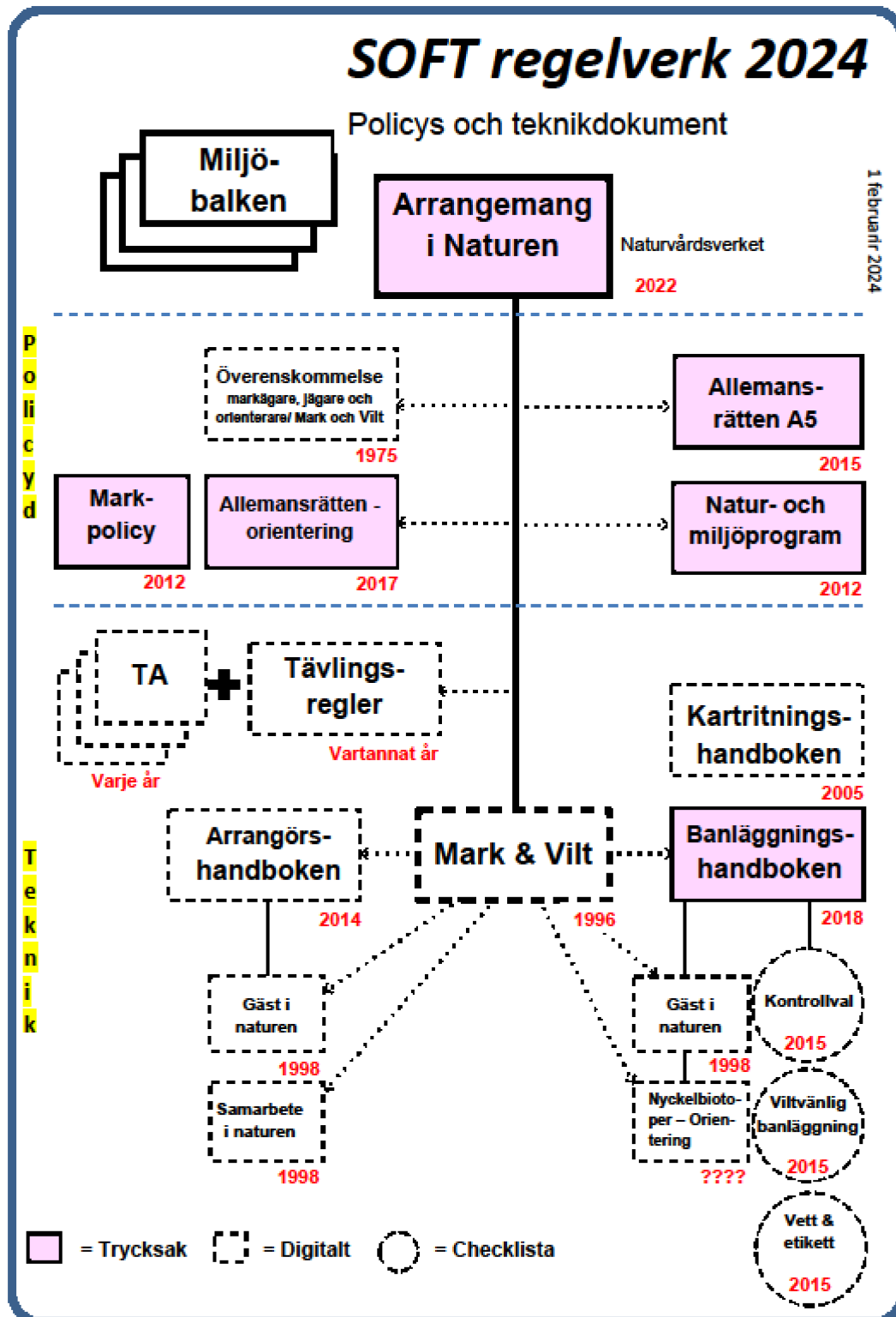
Som orienterare representerar du inte bara dig själv utan hela vår idrott. Om du uppträder på ett ansvarsfullt sätt får det positiva effekter för hela orienteringsrörelsen. För att kunna bedriva vår idrott är vi beroende av ett väl fungerande samarbete med markägare, jägare och andra intressenter som i de marker vi nyttjar för vår verksamhet.

Sedan 2022 har Naturvårdsverket uppdaterat dess riktlinjer som återfinns i skriften [Arrangemang i Naturen](#). SOFT har även uppdaterat sina underlag vilka återfinns på dess [hemsida](#), där finns information om [Allemansrätten](#), stödmaterial för [Dialog och samråd, kunskapsunderlag](#) samt [checklista](#) som Naturvårdsverket tagit fram.

För ytterligare förkovran finns Allmänt om Allemansrätten

- [Var rädd om din arena - kampanj från Håll Sverige Rent](#)
- Svenska Orienteringsförbundet är en av medlemsorganisationerna i Svenskt Friluftsliv, [här finns Svenskt Friluftslivs inställning till allemansrätten att läsa.](#)
- [Ett PM om allemansrätten från LRF](#)

Här är en översikt över dokument som rör markfrågor:



# Samråd

**Tävlingsreglerna** tar upp vad som gäller för samråd och hänsyn vid tillgången till ett tävlingsområde. Orienteraren är gäst i naturen. Vi springer i markerna på allemansrättslig grund men får aldrig glömma att allemansrätten även innebär en skyldighet att ta vederbörlig hänsyn till både växt- och djurliv liksom till andra markintressenter. Ett gott förhållande till vår omvärld skapar förutsättningar för framtida tillgång till marker för träning och tävling.

Läs mer i [tävlingsanvisningarna](#) (kommer nedan).

Samråd med Fortifikationsverket för nyttjade av deras marker görs lämpligast med hjälp av [Lathund fortverket](#), finns på SOFT:s hemsida och även [FFV:s formulär](#).

## Tävlingsregler

- **4.6 Samråd och hänsyn**

**4.6.1** Vid samtliga typer av tävlingar inom nivå 1–4 ska såväl Miljöbalkens som Terrängkörningslagens krav på hänsyn och varsamhet iakttas.

Ett gott samarbete ska eftersträvas med markägare, jägare och andra berörda. SOFT:s markpolicy ska följas.

Vid banläggningen ska hänsyn tas till växt- och djurliv.

4.6.2 Inför en tävling ska samråd om nyttjandet av alla berörda områden ske i god tid med markägare, jägare och andra berörda. Tävlingens storlek och omfattning avgör hur omfattande samrådet bör vara. Syftet med samråden är att informera om den planerade verksamheten för att gemensamt söka lösningar på eventuella problem.

Tillstånd ska inhämtas från markägare och arrendatorer för nyttjande av mark till parkering, målområde och startplatser, samt för att bygga kontroller i terrängen, eftersom sådant nyttjande kan innebära större olägenhet för markägaren än vad allemansrätten kan anses medge.

Arrangören ska försäkra sig om att inte andra arrangemang som kan medföra fara för deltagarna äger rum i tävlingsområdet under den tid som tävlingen pågår.

*Kommentar: Vid tävling på offentlig plats inom detaljplanelagt område krävs polistillstånd, vilket behöver sökas i god tid då det under handläggningen ofta skickas förfrågan om synpunkter till kommunen och andra berörda myndigheter. Läs mer på [Polisens hemsida](#).*

**4.6.3** Arrangören ska före tävlingen komma överens med berörda markägare och nyttjanderättshavare om principerna för ersättning för, och återställande av, skador på mark och egendom som kan ha uppstått på grund av tävlingen.

## Samråd med markägare m.fl.

Samråd med markägare, jakträttsinnehavare och andra eventuella rättsinnehavare ska ske inför kartritning, inklusive revidering av befintlig karta, samt inför arrangemang.

Alla arrangemang ska föregås av någon form av samråd. Storlek och omfattning avgör hur omfattande samrådet bör vara. Syftet med samråden är att informera om den planerade verksamheten för att gemensamt söka lösningar på eventuella problem.

## Vårdatumperioden

Under vår och försommar, den så kallade vårdatumperioden 2 (gäller för Gotland 11 maj – 30 juni), får inga öppna arrangemang<sup>1</sup> genomföras inom regionerna 1 - 3<sup>2</sup> (Gotland tillhör region 2).

Naturvårdsverket kan göra avsteg från dessa perioder. Beslut fattas av länsstyrelse efter samråd mellan arrangör/OF och länsstyrelse.

Vårdatumperioden varierar i olika delar av landet. Under veckorna före och efter vårdatumperioden (Gotland 1-10 maj och 1 – 10 juli) ska särskild hänsyn<sup>2</sup> tas till djurlivet i tävlingsområdet. Mindre arrangemang får arrangeras under vårdatumperioden inom regionerna 1 - 3<sup>2</sup> förutsatt att val av område sker med stor omsorg av hänsyn till djurlivet. Inom regionerna 4 - 5<sup>2</sup> får öppna arrangemang<sup>1</sup> genomföras varvid de särskilda hänsyn som anges i Naturvårdsverkets Allmänna Råd ska tillämpas.

<sup>1</sup> Avser i första hand i tävlingsprogrammet redovisade arrangemang och andra arrangemang som inte kan anses vara föreningsinterna.

<sup>2</sup> Avser de tider och regioner som beskrivs i Naturvårdsverkets Allmänna Råd avseende orientering och andra friluftsanslag.

## Jakt

Vid arrangemang där jakt kan pågå ska dialog skötas med markägare och ev jaktlag.

[Aktuella jakttider på Gotland](#)

### Rådjur: Hornbärande

Hornbärande: 16 aug – 30 sept och mellan 1 maj – 15 juni.

**Endast smyg och vaktjakt** under perioden 1 maj-15 juni

### Rådjur: Kid

Kid: 1 sept – 30 sept **Endast smyg och vaktjakt**

### Rådjur: Alla

1 okt – 31 jan

### Rödräv

Södra Sverige: 1 aug – 15 mars

## Terrängkörningslagen

Enligt terrängkörningslagen (SFS 1975:1313) är körning i terräng med motordrivet fordon förbjudet. GOF och Länsstyrelsen på Gotland har hittat samförstånd om en utvidgad dispens från terrängkörningslagen vilket meddelats genom samrådssvar (diarienummer 523-4903-2020, även bilaga till detta PM) vilket gäller tom 31 dec 2025. Se vidare PM för Arrangörer.

## Samråd innan varje kartprojekt

Innan investeringar i tid eller pengar sker i ett kartprojekt, ska samråd ske med berörda markägare och jakträttsinnehavare, samt i tillämpliga delar med andra nyttjanderättshavare.

Både markägare och framför allt jakträttsinnehavare förändras med åren och samråd ska därför ske även vid revidering av kartor om det gått ett antal år sedan föregående samråd gjordes.

Samråd och överenskommelser kan variera stort. På något ställe kan man ha en skriftlig överenskommelse som övergripande reglerar orienteringen. Men överallt bygger det på förtroende. Överenskommelser, skriftliga eller muntliga, kan exempelvis innehålla:

- Ingen tävling under jaktsäsong
- Ingen träning under jaktsäsong

- Kartläggning av bara en del av fastigheten
- Förbjudet område längs större väg
- Samråd inför alla aktiviteter
- Maximum 3 tävlingar per 10-årsperiod
- Med mera utifrån förhållanden och markägares krav

Vid ett helt oregerat förhållande gäller allemansrätten.

*Exempel på samrådsbrev (nyttjanderättsavtal) finns att hämta på SOFT:s hemsida.*

Där finns även [exempel](#) på hur samrådsbrev kan utformas och [hur man kan formulera](#) sig på lämpligt sätt.

### **Dispens från föreskrifterna gällande naturreservat.**

Länsstyrelsen får meddela dispens enligt 7 kap 7 § Miljöbalken (1998:808) från föreskrifter inom nationalparker och naturreservat om det finns särskilda skäl. Beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i rimlig utsträckning i naturreservatet eller i något annat område.

Om det krävs en dispens från reservatsföreskrifterna beror på föreskrifterna för det aktuella reservatet. Dessa kan variera mellan reservaten beroende på syftet med skyddet.

Om det inte behövs dispens från reservatsföreskrifterna kan det ändå krävas en anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken om verksamheten eller åtgärden kan komma att väsentligt ändra naturmiljön.

### **Ändring av ex. hastighetsbegränsning.**

Önskemål om hastighetsbegränsningar på berörda vägar eller avstängningar mm. ska det lämnas en ansökan om lokala trafikföreskrifter hos Länsstyrelsen.

### **Polis Tillstånd/Anmälan**

Huvudregeln är tillstånd enligt Ordninglagen 2:4 och ev. undantag är anmälan enligt Ordninglagen 2:5.

#### **Inom detaljplanerat område:**

- Huvudregeln är att det krävs tillstånd för att anordna idrottsevenemang på platser som inte är utformade för just det ändamålet, dvs orientering inom stad/samhälle.
- Huruvida en offentlig tillställning kräver tillstånd eller om det räcker med anmälan beror på platsens utformning, men huvudregeln är att tillstånd krävs

#### **Utanför detaljplanerat område:**

- Vad gäller orientering utanför stad/samhälle så är SOFTs (och därmed GOFs) inställning att orientering inte innebär en offentlig tillställning eller allmän sammankomst utan är ett arrangemang i naturen. Där med ska ingen anmälan enligt OL 2:5 behövas om det inte är så att större trafikstörning skulle ske.

### **Hur gör vi på Gotland med alla tillstånd och dispenser.**

Sedan Naturvårdsverket utav 2022 års nya riktlinjer Arrangemang i Naturen, så har GOF och Länsstyrelsen inför 2023-års tävlingssäsong utarbetat en samsyn i att samråd för alla arrangemang inte längre bevövs. Istället gäller det att de klubbar som arrangerar tävlingar med ett uppskattat deltagande på fler än 1000 individer så ska dessa klassas som samrådspfiktiga enligt 12:6 miljöbalken. Respektive klubb ska således själva sköta det samråd som krävs med länsstyrelsen utifrån varje tävlings individuella förutsättningar.

Länsstyrelsernas handläggningstid är minst sex veckor efter att fullständiga handlingar finns inlämnade.

12:6 Miljöbalken tar sin utgångspunkt i en störning av naturen av väsentlig karaktär se mer info på [Naturvårdsverkets hemsida](#). Detta skulle kunna vara:

- Schakning, uppgrusning vid arenan
- Bygga en provisorisk bro
- Skada skyddsvärd naturmiljö, exv rikkärr
- Skada fornminnen

För att undvika undtagna och negativa samråd uppmanas arrangören som inkommer med samråd att tydligt redovisa:

- Vart och hur arenan med parkering ska förläggas och vilka effekter de kan ha, exv
  - *Arena och parkering är förlagda på befintlig åker där ingen större ändring av naturmiljön förväntas*
- Ett förtydligande om ni behöver göra några provisoriska lösningar, såsom en bro över en kanal eller liknande.
- Ett kartutsnitt där ni markerar skyddsvärda miljöer (se separat PM) och fornminnen som ni bedömt inte ska påverkas av orienteringen.

Ett tips är att kontrollera området via Skogsstyrelsens karta, "Skogenspärlor" <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/> och Naturvårdsverkets "Skyddad natur"

<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>. Här visas känsliga områden som man bör undvika vid banläggning.

Utöver ovanstående så ska samtliga arrangörer med arrangemang mellan 15 mars-15 juli samråda med Länsstyrelsen rovdjurshandläggare om en påverkan av skyddsvärd rovfågel under häckningstid.

Tillstånd som arrangörs själva måste söka.

- Dispens från Naturreservatens föreskrifter, måste göras i god tid innan tävlingen, senast ett år innan. Ansökan görs hos Länsstyrelsen.
- Polistillstånd eller anmälan, minst 6 månader innan tävlingen. Ansökan görs vid Polismyndigheten. (Se PM för orienteringsarrangörer)
- Önskemål om hastighetsbegränsningar på berörda vägar eller avstängningar mm. ska det lämnas en ansökan om lokala trafikföreskrifter hos länsstyrelsen. Minst 6 månader innan tävling. (Se PM för orienteringsarrangörer)

Övriga aktuella stoppdatum för tävlingsarrangörer

31 mars	året innan	Nationella och DM tävlingar inlagda i Eventor Tävlingsområden för DM- och nationella tävlingar avlyses
15 maj	året innan	Övriga tävlingar inlagda i Eventor
31 dec	året innan	Inbjudan till nationella till GOF:s tävlingsansvarig, publicering i Eventor efter godkännande.
1 februari	-	Inbjudan till övriga tävlingar inlämnas <b>Plats, tid mm för motionsorienteringar inlämnas</b>

Uppdaterat 2024-02-28